EntreComp in het jeugdwerk en in het niet-formeel leren

EntreComp
360

Wat zit er in?

Hoe kan EntreComp niet-formeel leren en empowerment van jongeren ondersteunen?

1. Gebruik maken van kansen en ideeën
2. De inzet van verschillende middelen
3. Maatregelen met een sociaal, cultureel, of economisch effect

Gemaakt in het kader van het project EntreComp 360, gecoördineerd door Haskoli Island, gesteund door de Europese Unie www.entrecomp360.eu

Met bijdragen van Democracy en Human Rights Education in Europa, Haskoli Island, Bantani Education, Consorzio Materahub Industrie Culturalie Creative, Innogate to Europe SL, The Women's Organisation Ltd (UK), en Not a Bad Idea Ltd.

Redacteur: Nils-Eyk Zimmermann, DARE netwerk; Reykjavík/Brussel, 2021.

De in dit document geuite meningen vallen uitsluitend onder de verantwoordelijkheid van de auteurs en geven niet noodzakelijk het officiële standpunt van de Europese Commissie weer.

Mede gefinancierd door programma Erasmus+ van de Europese Unie

Hoe kan EntreComp niet-formeel leren en empowerment van jongeren ondersteunen?

In tijden van fundamentele verandering zijn proactiviteit en innovatie van cruciaal belang voor de verdere ontwikkeling van veerkrachtige democratische samenlevingen. Burgerlijke betrokkenheid en participatie zijn belangrijke elementen van actief burgerschap, een basisvoorwaarde voor een innovatief en democratisch Europa. Het Handvest inzake onderwijs voor democratisch burgerschap en mensenrechten van de Raad van Europa stelt dit centraal door "lerenden uit te rusten met kennis, vaardigheden, en inzicht alsook hun houding en gedrag te ontwikkelen", en hen in staat te stellen "actief deel te nemen aan het democratische leven." [1]

Ook in de context van de arbeidsmarkt vereisen nieuwe en soms ontwrichtende ontwikkelingen een actief antwoord. Wij zijn getuige van verschillende economische crises die vooral jongeren treffen.

In het algemeen daagt de digitale transformatie werknemers en ondernemingen uit om na te denken over hoe zij zaken doen, hoe zij worden bestuurd, en gestructureerd en hoe zij moeten bijscholen en innoveren.

Jongeren moeten manieren vinden om actieve burgers te zijn en hun weg te vinden naar de arbeidsmarkt, dit als werknemers én ondernemers.

Onderwijs kan helpen bij het proces van actieve (her)oriëntatie door een holistische, mensgerichte, en systemische benadering van leren te hanteren. Op maat gemaakt in plaats van one-size-fits-all, empowerment en mogelijkheden, alsook kritisch denken en probleemoplossing aanmoedigen.

In de New Skills Agenda for Europe heeft de Commissie van de EU gewezen op het belang van een competentiegerichte opvatting van leren: "Formeel onderwijs en formele opleidingen moeten iedereen toerusten met een breed scala aan vaardigheden die deuren openen naar persoonlijke ontplooiing en ontwikkeling, sociale integratie, actief burgerschap, en werkgelegenheid. Daartoe behoren lezen en schrijven, rekenen, wetenschappen, en vreemde talen, maar ook transversale vaardigheden en sleutelcompetenties zoals digitale competenties, ondernemerschap, kritisch denken, probleemoplossend vermogen of leren leren, en financiële geletterdheid."[2]

1 Council of Europe: Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education

In overeenstemming met het EU-concept van sleutelcompetenties voor een leven lang leren (herzien in 2018)[3] bevindt het Europees Competentiekader voor Ondernemerschap: EntreComp[4], zich op één gebied van deze sleutelgebieden. EntreComp erkent dat ondernemerschap het belangrijke proces is waarbij waarde voor anderen wordt gecreëerd, en dat als onderdeel van dat proces een niveau van burgerbetrokkenheid vereist. De gecreëerde waarde kan sociale, culturele, of financiële waardecreatie zijn. Dit staat in contrast met de conventionele opvatting van ondernemerschap die gericht is op economisch gewin. In EntreComp omvat "ondernemerschap" het verwerven van economische geletterdheid of een economische mentaliteit (= klassiek economisch onderwijs) en omvat het andere soorten sociale, culturele, en economische activiteiten die bedoeld zijn om een waarde of een impact in de maatschappij te creëren. De EntreComp-lens erkent ook actieve culturele pedagogie en actief burgerschapsonderwijs als zijnde ondernemend.[5]

Ondernemerschap als competentie wordt gedefinieerd als het vermogen om in te spelen op kansen en ideeën om waarde voor anderen te scheppen. De gecreëerde waarde kan sociaal, cultureel, of financieel zijn.

EntreComp biedt ook een oplossing voor een gemeenschappelijk probleem in het Europese onderwijs en leren, namelijk dat proactiviteit, betrokkenheid, en ondernemerschap vaak als vanzelfsprekende gevolgen van kennisgericht onderwijs worden gezien. Ondanks de intentieverklaringen kan het voor opvoeders en leraren een uitdaging zijn om leerlingen te helpen hun competenties te erkennen, op hun sterke kanten voort te bouwen, en mogelijkheden te bieden voor ervaringsleren en het opbouwen van zelfeffectiviteit.

“Door de nadruk te leggen op de ontwikkeling van competenties door het daadwerkelijk creëren van ondernemingswaarde, doorbreekt het model de grenzen tussen onderwijs, werk, en maatschappelijk engagement.”
EntreComp

Het EntreComp-kader is een referentie dat kan helpen om leeractiviteiten en -omgevingen te creëren die erkennen dat "creatie" begint met "creativiteit" en dat "co-creatie" een fundamentele voorwaarde is voor sociale, culturele, of economische innovatie.

2 Communication from the Commission to the European Parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: A New Skills Agenda for Europe - Working together to strengthen human capital, employability and competitiveness COM/2016/0381 final

3 Council Recommendation of 22 May 2018 on key competencies for lifelong learning (Text with EEA relevance.) ST/9009/2018/INIT OJ C 189, 4.6.2018, p. 1–13

4 Bacigalupo, M. & Kampylis, P. & Punie, Y. & Van den Brande, L.. (2016). EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework. Luxemburg: Publication Office of the European Union; EUR 27939 EN. https://doi.org//10.2791/593884

5 McCallum E., Weicht R., McMullan L., Price A., EntreComp into Action: get inspired, make it happen (M. Bacigalupo & W. O'Keeffe Eds.) , EUR 29105 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2018. ISBN 978-92-79-79360-8, https://doi.org/10.2760/574864 ; JRC109128; p. 13

HOE MOETEN COMPETENTIE-KADERS GEBRUIKT WORDEN?

Leren kan overal gebeuren, op elke leeftijd en in elke situatie. Succesvolle en relevante toepassing van leren gebeurt wanneer mensen hun kennis, attitudes, en vaardigheden activeren en vervolgens toepassen in een specifieke situatie. Kennis, vaardigheden, en attitudes vullen elkaar aan en ondersteunen elkaar, en zo kunnen zij mensen helpen om complexe uitdagingen in privé-, sociale, en professionele levenssituaties de baas te worden.

Vanuit het oogpunt van levenslang leren is de tijd die mensen in onderwijsinstellingen doorbrengen kort. Echter, houdt het leren daarna op? Waarschijnlijk niet. Zelfs degenen die niet aan verder formeel leren doen, zullen heel vaak "informeel" aan het leren zijn: Deze term beschrijft "vormen van leren die opzettelijk of weloverwogen zijn, maar niet geïnstitutionaliseerd zijn ".[6]

Buiten de formele leeromgevingen, zoals op scholen, hogescholen, of universiteiten, gaan mensen door met hun zelfontplooiing. Wij leren op school, in de maatschappij, op het werk, in gezinnen, door boeken, in opleidingen, en in burgerlijke betrokkenheid. De combinatie van informeel leren met een bewuste keuze om te leren wordt als zeer doeltreffend beschouwd. Dit soort leren is niet-formeel : "Leren dat is ingebed in geplande activiteiten die niet expliciet als leren zijn aangemerkt (in termen van leerdoelen, leertijd, of leerondersteuning). Niet-formeel leren is intentioneel vanuit het standpunt van de lerende."[7]

Vanuit het oogpunt van het jeugdwerk worden de Europese sleutelcompetenties steeds duidelijker in informele en niet-formele leercontexten.

"Jeugdwerk is een breed begrip dat een grote verscheidenheid aan activiteiten omvat van sociale, culturele, educatieve, milieu-, en/of politieke aard door, met en voor jongeren, in groepen of individueel. Jeugdwerk wordt verricht door betaalde en vrijwillige jeugdwerkers en is gebaseerd op niet-formele en informele leerprocessen die gericht zijn op jongeren en vrijwillige participatie. Jeugdwerk is in wezen een sociale praktijk die werkt met jongeren en de samenlevingen waarin zij leven, en die de actieve participatie en opneming van jongeren in hun gemeenschappen en in de besluitvorming bevordert."[8]

Het leren van initiatief, proactiviteit, of andere transversale competenties, komt naar voren in een samenspel van verschillende activiteiten en ervaringen die plaatsvinden in speciale leerruimten, maar ook tijdens het leren zelf of in situaties waarin het leren niet de bedoeling was.

Competentiekaders zijn hulpmiddelen om opvoeders en leerlingen oriëntatie te geven, ook als de hoofdstukstructuur van een schoolboek ontbreekt. In plaats van een te sterke thematische logica te volgen, is de rode draad in een competentiegerichte aanpak de individuele bekwaamheid. In plaats van na te denken over “Welke elementen moet ik onderwijzen?” verschuift de vraag

6 UNESCO-UNEVOC, Centre for technical and vocational education and training TVETipedia Glossary

7 CEDEFOP (2008) Terminology of European education and training policy. A selection of 130 key terms (Luxemburg)

8 European Union (2020) Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on the Framework for establishing a European Youth Work Agenda 2020 (EU (2020/C 415/01). OJ C 415, 1.12.2020, p. 1–8

veeleer naar "Wat moeten de leerlingen kunnen achteraf?" Vanuit het standpunt van de leerling komt het legitieme doel naar voren om inspraak te hebben in hetgeen men relevant vindt.

Dit betekent niet dat de inhoud zelf minder belangrijk is. Het idee van competentiegericht leren beantwoordt veeleer aan het feit dat leren doeltreffender is wanneer het behandeld wordt als een niet-lineair proces waarbij hoofd, hart, en hand betrokken zijn (kennis, houding, vaardigheden dimensie op dezelfde manier) en zich dit afspeelt in een gebied tussen theoretisch redeneren en praktische ervaring, alsook dat het beoefend wordt in een mengeling van individuele en sociale vormen. Reflectie wordt als cruciaal erkend en zorgt voor een constructieve benadering van uitdagingen en mislukkingen, alsook voor de ontwikkeling van het vermogen van de lerenden om cognitief-emotionele-praktische situaties in het echte leven als leermogelijkheden te zien en te behandelen.

Door voor een dergelijke aanpak te kiezen, kan de aandacht worden verlegd naar de sterke punten van de individuele lerenden. De vragen die uit zo'n op hulpbronnen gericht (in plaats van op tekorten gericht) perspectief voortvloeien, zijn: Wat doen zij precies goed? Waar zien zij precies potentieel of voelen zij een behoefte aan verbetering? Het doel is uiteindelijk om tot sterke leerlingen te komen, alsook de aandacht te richten op wat zij kunnen in plaats van op wat zij niet kunnen. Dit vereist ook dat opvoeders of leraren hun rol als facilitators begrijpen. Competentiegericht leren maakt het mogelijk en vereist tegelijkertijd dat de opvoeder of leerkracht zichzelf als (voortdurende) leerlingen beschouwt en het onderwijsproces als een leerervaring ziet.

Oriëntatie op hulpbronnen	Oriëntatie op tekorten
Houdt rekening met de bestaande kennis en deskundigheid van de deelnemers Concentreert zich op opties en mogelijkheden Concentreert zich op ontwikkelingen Identificeert leerstof binnen het proces 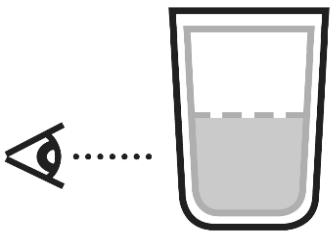	Gebaseerd op de kennis en deskundigheid van leraren of deskundigen Gaat in op de complexiteit en de nadelen van de verschillende opties Legt de nadruk op de leerstof Definieert de leerstof van tevoren 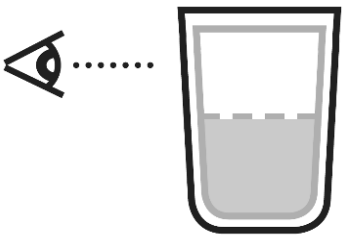

De uitdaging voor de opvoeders is uiteindelijk om leerontwerpen samen te stellen die deze aspecten de nodige aandacht bieden, alsook rijke leermogelijkheden bevatten die ingebed zijn in het leerplan of de leeractiviteit. Competentiekaders helpen om dit leren expliciet te maken. De definitie en de beschrijvingen van de competenties helpen de opvoeders, alsook de lerenden, om de uitdaging te vatten, de groei te beschrijven, alsook om na te denken over de leerreis.

COMPETENTIEGERICHT LEREN
Beschouwt de ervaring van alle leerlingen vanuit verschillende situaties, rollen, en levensfasen als relevant.
Gaat verder dan kennisgericht leren en werkt ook aan attitudes, waarden, en vaardigheden, alsook de reflectie op hoe deze met elkaar in wisselwerking staan.
Neemt de individuele leerlingen serieus en stemt de leeractiviteiten af op hun behoeften.
Ziet leren als een coöperatief en sociaal proces – binnen de klas én het echte leven, op formeel én niet-formeel vlak, alsook binnen allerlei maatschappelijke sectoren.
Versterkt het eigenaarschap van het individu over zijn of haar eigen leerproces en moedigt aan om te werken aan de persoonlijke competenties, alsook het opbouwen van het vermogen om te leren leren.

Competenties zijn transversaal, dat wil zeggen dat ze in verschillende situaties bruikbaar zijn. Een EntreComp-competentie, zoals bijvoorbeeld "creativiteit", zit met name in verschillende situaties ingebed en is dus ook voor allerlei competentiekaders relevant. Er bestaat niet één competentiekader dat alle transversale competenties omvat. Opvoeders en facilitators moeten dus mogelijks zelf leeractiviteiten ontwikkelen door ingrediënten uit verschillende competentiekaders bij elkaar te trekken om aan de specifieke leerdoelen van hun organisatie of onderwijsinstelling te voldoen en er een zinvol geheel van te maken.

Het bovenstaande vereist systeemdenken, waarbij wij leren hoe de dingen samenhangen en op elkaar inwerken, alsook helpt om de aard van een competentie beter te begrijpen. Dit is een integrerend onderdeel van het EntreComp-kader, waarbij de 15 competenties worden erkend als "onderling samenhangend en onderling verbonden en moeten worden behandeld als delen van een geheel".

De EntreComp competenties:

Ideeën en kansen omzetten...	door verschillende middelen in te zetten...	... als actie naar waarde en impact.
Kansen zien	Zelfbewustzijn en -effectiviteit	Initiatiefname
Creativiteit	Motivatie en doorzettingsvermogen	Planning en beheer
Ideeën visueel naar waarde inschatten	Middelen vrijmaken	Omgaan met onzekerheden, ambiguïteiten, en risico's
Ethisch en duurzaam denken	Financiële en economische geletterdheid	Samenwerken met anderen
	Anderen mobiliseren	Leren door ervaring

Een op competenties gebaseerde beschrijving van leerdoelen en resultaat helpt zowel opvoeders als lerenden om het competentieniveau (zelf) te beoordelen, te herkennen, alsook te beschrijven, om zo de preciezere vooruitgang te boeken binnen een leerproces. Het nodigt namelijk uit tot nauwkeurige overwegingen van de individuele sterke punten, alsook de gebieden die voor ontwikkeling vatbaar zijn. Ter ondersteuning van het leerproces kan een competentiekader ook een goed kader voor regelmatige reflectie en evaluatie zijn. De lerenden kunnen hun sterke punten en ervaring beter aan anderen uitleggen door specifieke voorbeelden te beschrijven van hoe zij in verschillende situaties hun competenties hebben laten zien. Schriftelijke beschrijvingen zijn gewoonlijk gebaseerd op een dialoog of reflectie tussen de lerende en de opvoeder die tijdens het leertraject in verschillende stappen wordt gevoerd en waarbij zelfreflectie en feedback een rol spelen. Voorbeelden hiervan in de praktijk zijn Youthpass, of voor opvoeders het GRETA model, Council of Europe Youth Work Portfolio Tool, SALTO ETS Competence Model for Trainers of het SALTO ETS Competence Model for Youth Workers to Work Internationally. SALTO's boekje Tools to get started is bedoeld om opvoeders te inspireren om op verschillende manieren gebruik te maken van competentiekaders voor henzelf, en ook voor de leerlingen. stato progettato per ispirare gli educatori a fare uso dei quadri di competenza in modi diversi per loro stessi - e anche per gli studenti.

Na een leeractiviteit geeft een competentiebeschrijving een realistischer en rijker beeld van de capaciteiten van een lerende en voegt deze zo waarde en diepgang toe aan een certificaat van verworven competentie. Het stelt de lerenden ook in staat hun capaciteiten en ervaring beter aan anderen uit te leggen wanneer zij het concept van de competenties begrijpen (voorbeeld: het model van Competendo).

Voor EntreComp is de gids EntreComp in actie: Get inspired, make it happen ook een goede bron voor inspiratie.

ENTRECOMP: NIVEAUS VAN VAARDIGHEDEN	
Basis	Vertrouwen op de steun van anderen
⇩	
Gemiddeld	Onafhankelijkheid opbouwen
⇩	
Geavanceerd	Verantwoordelijkheid nemen
⇩	
Expert	Transformatie, innovatie, en groei stimuleren

De bovenstaande elementen herinneren ons eraan dat leerlingen misschien niet op elk niveau een expertniveau hoeven te bereiken. Competentiekaders bieden namelijk eerder een realistisch beeld van de eigen sterke punten en mogelijkheden.

KENMERKEN VAN NIET-FORMELE LEERACTIVITEITEN

Vrijwillig;
Toegankelijk (idealiter voor iedereen);
Georganiseerd process met leerdoelen en procesgerichte facilitering;
Participatief en leerlinggericht;
Gebaseerd op ervaring en actie, alsook de behoeften van de lerenden;
Biedt levenvaardigheden en bereidt de leerlingen voor op hun onderne mersrol, zoals bijvoorbeeld het burgerschap;
Omvat zowel individueel leren als leren in groep.

ONDERNEMERSCHAP, PARTICIPATIE, EN ACTIEF BURGERSCHAP

EntreComp's definitie van "ondernemerschap" (waarde creëren voor anderen) is opgenomen in heel wat praktijken, zoals in de praktische pedagogie van participatie of actief burgerschapsonderwijs, of de op competenties gebaseerde vormen van het leren van mondiale competentie, of in de holistische benaderingen van cultuur- en/of kunstonderwijs.

ACTIEF BURGERSCHAP: Laat u informeren! Laat u raadplegen! Doe mee! (Europees paspoort tot actief burgerschap)

PARTICIPATIE: Meningen uiten, invloed en democratische controle uitoefenen, beslissingen nemen, en/of meewerken aan oplossingen.

DEMOCRATISCH BURGERSCHAP: Een actieve rol spelen in het democratische leven, dit met het oog op de bevordering en bescherming van de democratie en de rechtstaat (CoE).

ONDERWIJS VOOR DUURZAME ONTWIKKELINGEN: Verantwoorde acties voor milieu-integriteit, economische levensvatbaarheid, en een rechtvaardige samenleving, dit voor de huidige én de toekomstige generaties (UNESCO).

TRANSFORMATIEVE COMPETENTIES VÓÓR 2030: Vorm een wereld waar welzijn en duurzaamheid (voor zichzelf, anderen, én de planet) haalbaar is (OESO).

GLOBALE COMPETENTIES: Deelnemen aan open, passende, en effectieve interacties met mensen uit verschillende culturen, alsook het handelen voor een collectief welzijn en een duurzame ontwikkeling (PISA).

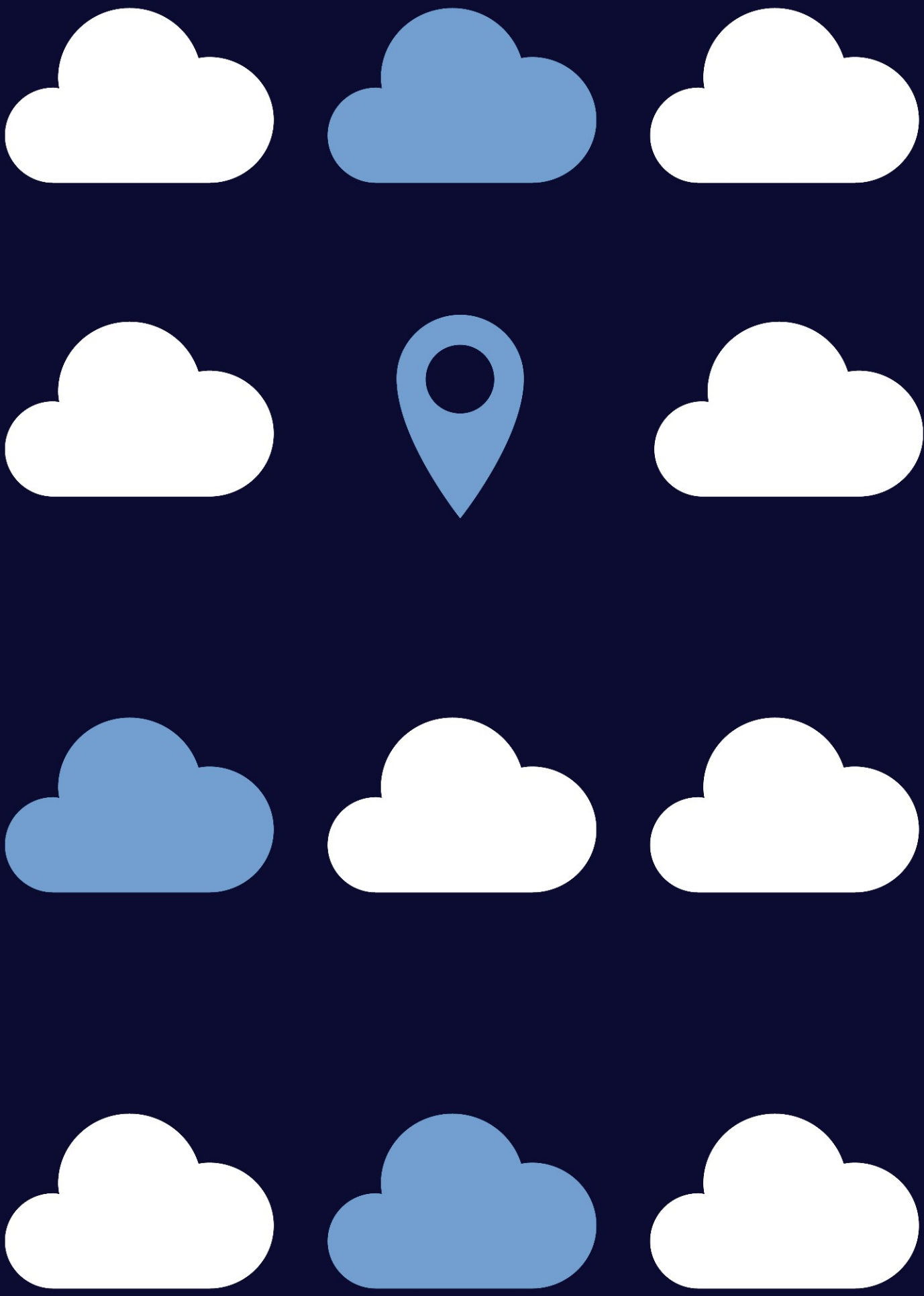

Ideeën en kansen in de praktijk brengen

1

EntreComp omvat 3 hoofdgebieden: ideeën en kansen, middelen, en in actie komen. De eerste is gericht op het vermogen om verbeeldingskracht te hebben, om creatief te zijn, en om de waarde van een idee in te zien. Het erkent niet alleen het vermogen om kansen te zien, maar waardeert ook het begrip van (positieve of negatieve) gevolgen - ethisch, ecologisch, of sociaal. Wanneer een individuele leerling aan een ondernemerstraject begint, kunnen de EntreComp-competenties hem helpen na te denken over zijn strategische visie op de waarde die hij wil creëren, de verschillende paden die er zijn om dat te bereiken, en de gevolgen van zijn keuzes. Veel opties als mogelijke oplossingen voor een probleem zien en de verscheidenheid ervan waarderen is even cruciaal (divergent denken), alsook het vermogen om ze te analyseren, te prioriteren, en te fungeren (convergent denken).

Relevante EntreComp-competenties

KANSEN SPOTTEN

- Je verbeeldingskracht en de vermogens om mogelijkheden te ontdekken, gebruiken om zo waarde te creëren
- Opportuniteiten identificeren, creëren, en aangrijpen
- Focussen op uitdagingen
- Behoeften blootleggen
- De context analyseren

CREATIVITEIT

- Creatieve en doelgerichte ideeën ontwikkelen
- Nieuwsgierig en open zijn
- Ideeën ontwikkelen
- Problemen definiëren
- Waarde creëren
- Innovatief zijn

ETHISCH EN DUURZAAM DENKEN

- De gevolgen en de impact van ideeën, kansen, en acties beoordelen
- Zich ethisch gedragen
- Duurzaam denken
- Effecten beoordelen
- Verantwoordelijk zijn

VISIE

- Toewerken naar je visie op de toekomst
- Inbeeldingsvermogen
- Strategisch denken
- Begeleide actie

IDEEËN WAARDEREN

- Het beste halen uit ideeën en kansen
- De waarde van ideeën erkennen
- Ideeën delen en beschermen

Ideeën uitdenken en kansen zien is natuurlijk een ingang voor sociale verandering. Het vereist een creatieve aanpak, is chaotisch maar gestructureerd, alsook divergent en convergent, gepland én spontaan van aard. Bovendien is creativiteit zowel een sociaal als een individueel proces zodat het ontwerp van leeractiviteiten of -programma's aan elk van deze dimensies moet bijdragen.

Aangezien meer creativiteit in leerruimtes een gedeelde wens is van heel wat leerlingen en opvoeders in heel Europa, streeft ook de EntreComp Praktijkgemeenschap360 naar het delen en uitwisselen van experimenten, benaderingen, en ervaringen. Dit sluit zeer nauw aan bij de vraag van de 1.000 deelnemers aan de 3e Europese Conventie over jeugdwerk (EU, 2020/C 415/01, blz. 10).

"Co-creatie en betrokkenheid van alle kwaliteiten van de praktijkgemeenschap van het jeugdwerk zijn fundamentele voorwaarden om kwalitatief hoogstaande praktijken en beleidsmaatregelen voor jeugdwerk te ontwikkelen. Daartoe moet ruimte worden geboden om voorbeelden van goede praktijken in verschillende stijlen te verkennen, uit te wisselen, en erop voort te bouwen, dit via (digitale) netwerken, platforms, en andere middelen, van lokaal tot Europees niveau".

Voorbeelden van projecten en middelen om jongeren te helpen hun ideeën te ontwikkelen en kansen te spotten, zijn:

METODEN: UKIDS

Een project waarin partners uit zes landen (Oostenrijk, Denemarken, Finland, Hongarije, Nederland, en Portugal) lessen voor basisscholen en lerarenopleidingen over sociaal ondernemerschap creëerden en onderzochten. Men verzamelde hierbij uitdagingen en methoden in een digitale toolbox.

Website

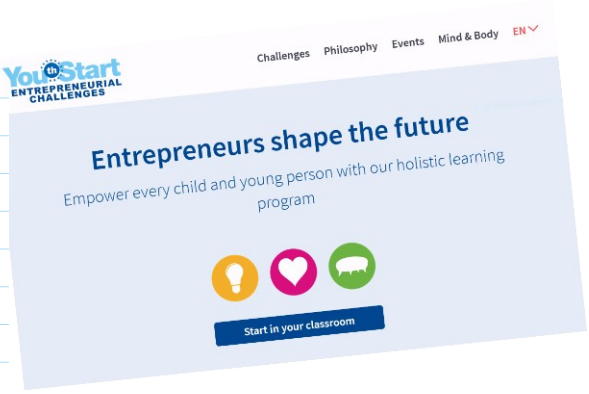

CREATIEVE KAARTEN

Deze creatieve kaarten bestaan uit een set van 54 kaarten die een reeks ideeën en oefeningen bevatten. Elk voor zich zijn deze gericht op het oplossen van problemen. Op deze manier bieden ze inspiratie voor samenwerking en creatief denken.

Download

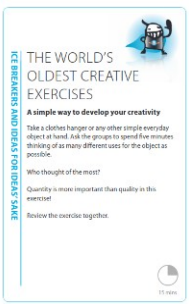

HANDBOEK: CREATIEF SCHRIJVEN

Dit betreft een publicatie in het Erasmus+ project “Creative Learning Cookbook”. Elk team ontwikkelde een ‘kookboek’ voor creatief schrijven, visuele facilitering, en het vertellen van verhalen.

Download

HANDBOEK: DUURZAAM ONDERNEMERSCHAP

Hierbij werden niet-formele onderwijsmethoden verzameld binnen het project ‘Growing Green’ van Fora Copenhagen. Het project promoot de aanpak van duurzaam ondernemen en biedt methoden over het denken binnen de drie verwante domeinen, namelijk creativiteit, ondernemerschap, en duurzaamheid.

Download

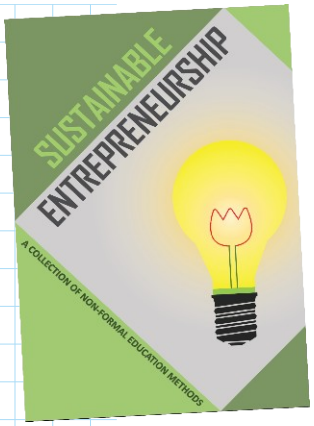

DIY TOOLKIT

De toolkit ‘Developing Impact & You’, ontwikkeld door Nesta, omvat het bedenken, toepassen, of aanpassen van ideeën die betere resultaten kunnen opleveren. Dit betreft een snel te gebruiken en eenvoudig toe te passen ontwerp om drukbezette mensen te helpen die binnen de ontwikkeling werken. De toolkit is beschikbaar in maar liefst negen talen.

Website

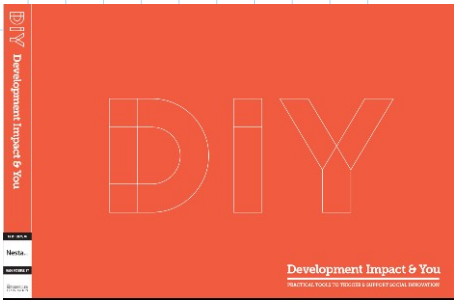

ENTRELEARN

Een toolkit voor ondernemend leren, bedoeld voor docenten. Dit is ontwikkeld door het EU I-Linc project.

Download

BENADERING: HACKATHON

Met zijn oorsprong binnen de tech-scène zijn hackathons een erkende methode voor sociale ideatie en innovatie, vaak sectoroverschrijdend. Het woord ‘hackathon’ is een samenstelling van ‘hacken’ en ‘marathon’. Het uitgangspunt bij de hackathon is om mensen met verschillende perspectieven, competenties, en visies voor een beperkte tijd, bijvoorbeeld één dag, bij elkaar te brengen in een inspirerende omgeving om zo tot oplossingen te komen voor een maatschappelijk probleem. Hierbij ligt de focus op het creëren van een concrete output binnen de teams om uiteindelijk te eindigen naar een haalbaar concept of zelfs een prototype.

Het gebeurt vaak dat de oplossingen enkele digitale elementen omvatten aangezien de oorsprong van de ‘hackathon’ ligt binnen de technische sector. Toch hoeft dit niet per se zo te zijn. Voorbeelden zijn de lokale hackathons in Bamberg of het pan-EU-We vs. Virus-hackathon. Hierbij was er sprake van maar liefst 28.000 deelnemers.

BARCAMP

Dit betreft een digitaal formaat voor het samenwerken met grote groepen waarbij veel verantwoordelijkheid bij de deelnemers ligt. De BarCamp is in principe een blanco digitale agendatafel. Deelnemers kunnen inhoud suggereren, beslissen hierover, en zijn zelf verantwoordelijk voor de realisatie en documentatie van de BarCamp. Er bestaan o.a. enkele kant-en-klare tools, zoals de gratis en rechtengevoelige (Duitse) Camper.

Download

STÍLL – ONTWERP- EN STIJLWEDSTRIJD TE IJSLAND

Dit betreft een landelijke wedstrijd voor tieners op vlak van modevormgeving, kappers, make-up, uiterlijk, en design. Stíll wordt georganiseerd door Samfés (Jeugdwerk IJsland), de nationale vereniging van gemeenschapscentra, en de Nationale Jeugdraad, samen met natuurlijk de lokale jeugdclubs en scholen. De inschrijving voor deze competitie vindt plaats in de jeugdclubs, die elk van de twee groepen sturen. Het thema van de editie 2021 was “Circus”.

Het doel van deze wedstrijd is om jonge mensen aan te moedigen om kunst te maken en hen tegelijkertijd meer kansen te bieden tot origineel denken en creativiteit.

Website

ENTRECOMP PLAYBOOK

Dit draaiboek is bedoeld om begeleiders van niet-formeel leren – die dus buiten het formele onderwijssysteem opereren – te helpen bij het ontwerpen en faciliteren van leeractiviteiten, dit op een zinvolle manier. Het is bedoeld als leeroefening op zich, althans voor degenen die weinig of geen ervaring hebben met het vormgeven van praktische ondernemerservaringen.

Het draaiboek is gebaseerd op de experimenten, het doorzettingsvermogen, alsook de lessen die geboden worden aan de EntreComp-gebruikers.

Download

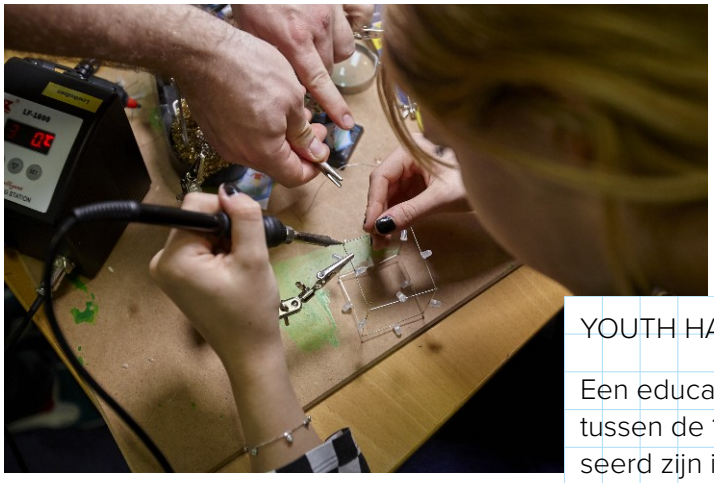

Foto: CC BY 4.0 Holger Dorn (Jugend hackt)

YOUTH HACKS

Een educatief programma voor jongen tussen de 12 en 18 jaar die geïnteresseerd zijn in technologie en programmeren. Het programma werkt volledig onder het motto 'De wereld verbeteren met behulp van coderen'. Hierdoor werken de deelnemers samen met vrijwillige mentoren aan heel wat prototypes, digitale tools, alsook concepten, met het oog op een betere samenleving. Het programma wordt verzorgd door Open Knowledge Foundation te Duitsland en Mediale Pfade en biedt drie verschillende formaten: Youth Hack Events, Labs, en International Networked Worlds.

Website

YOUTH GOALS PROJECT LAB

25 JUNE - 30 SEPTEMBER 2021 | CYPRUS

YOUTH GOALS PROJECT LAB

Dit betreft een project met netwerkworkshops dat aangeboden wordt aan docenten en professionals. Bovendien omvatten deze meestal geen lange processen van capaciteitsopbouw en conceptueel werk. Het Youth Goal Project Lab is een digitaal én fysieke workshopreeks voor jongvolwassenen om samen projectideeën te ontwikkelen. Dit lab is geïnitieerd door de Youh Board van Cyprus.

Website

NOW HANDBOEK VOOR PROJECTONTWIKKELING

Stapsgewijs worden hier instructies gegeven omtrent de verschillende aspecten van het creëren van sociale veranderingsprojecten, uitgegeven door de Zwitserse organisatie NOW.

Download

De inzet van verschillende middelen

2

Voor succesvolle activiteiten zijn middelen nodig. Sommigen putten uit hun persoonlijke middelen, zoals: tijd, passie, en netwerken. Zo zijn ze in staat ideeën uit te voeren zonder financiering, of althans op een low-budget manier. Anderen zijn misschien goed in fondsenwerving, terwijl weer anderen er de voorkeur aan geven bestaande middelen te behouden of erop voort te bouwen. Uit deze voorbeelden blijkt hoe belangrijk het is om de middelen op een ondernemende manier te benaderen, ongeacht de aanpak - geld, tijd, netwerken, en aandacht. EntreComp erkent zowel interne als externe hulpbronnen, waarbij het kader de nadruk legt op het belang van persoonlijke hulpbronnen, waarbij zelfbewustzijn & zelfeffectiviteit samen met motivatie & doorzettingsvermogen 2 van de 5 competenties op dit gebied zijn. De andere relevante competenties zijn: mobiliseren van hulpbronnen, financiële & economische geletterdheid, en het mobiliseren van anderen.

Relevante EntreComp-competenties

ANDEREN MOBILISEREN

- Anderen inspireren, betrekken, en aan boord krijgen
- Inspireren en geïnspireerd worden
- Overtuigen
- Effectief communiceren
- Media doeltreffend gebruiken

ZELFBEWUSTZIJN EN ZELFEFFECTIVITEIT

- Geloven in zichzelf en zich blijven ontwikkelen
- Aspiraties opvolgen
- De eigen sterktes en zwaktes vaststellen
- Geloven in het eigen kunnen
- Vorm geven aan de toekomst

MOTIVATIE EN DOORZETTINGSVERMOGEN

- Geconcentreerd blijven en niet opgeven
- Gedreven blijven
- Vastbesloten zijn
- Gefocust zijn op wat u gemotiveerd houdt
- Veerkrachtig zijn
- Niet opgeven

FINANCIËLE EN ECONOMISCHE GELETTERDHEID

- Een financiële en economische know-how ontwikkelen
- Economische en financiële concepten begrijpen
- Kunnen budgetteren
- Financiering vinden
- Belastingen begrijpen

MIDDELEN MOBILISEREN

- De benodigde middelen verkrijgen en beheren
- Materiële en niet-materiële middelen beheren
- Middelen op een verantwoorde manier gebruiken
- Optimaal gebruik maken van de tijd
- Ondersteuning krijgen

De stap zetten van idee naar verwezenlijking wordt sterk beïnvloed door gevoelens van positieve self-efficacy, dat wil zeggen geloven in uw vermogen om invloed uit te oefenen, om met succes te handelen en bij te dragen tot sociale verandering. Een motiverend en empowerend leerproces houdt niet op bij het cognitieve concept of idee, maar omvat de stap naar de praktijk als een specifiek ervaringsleren.

Veel pro-actieve mensen voelen zich uitgedaagd door het omgaan met financiële kwesties, hoewel zij zeer creatief zijn in het vinden van brede sociale en niet-monetaire middelen. Het is vaak zo dat in het jeugdwerk en het buurtwerk de projectteams met succes een low-budget of zelfs no-budget aanpak volgen. Anderen hebben de omgekeerde bevoegdheid. Wat is uw voorkeursmanier om middelen in te zetten? Voor een duurzame sociale impact zijn echter alle competenties in het mobiliseren en beheren van middelen welkom, en bij het leren moet daaraan evenveel belang worden gehecht.

De capaciteiten en sterke punten van de lerenden worden duidelijk in echte activiteiten met echte uitdagingen. Voorbeelden van het inbrengen van echte projecten in leerprogramma's zijn de ontwikkelingen van een financiële plannen of de strategieën voor het mobiliseren van middelen voor plaatselijke organisaties, of gemeenschapsprojecten of kleine bedrijven. Deze aanpak kan de lerenden ook helpen hun eigen interessegebieden en zelfmotivatiefactoren te verkennen en te herkennen, alsook hen helpen vaardigheden op te bouwen in de samenwerking met anderen, waarbij burgerlijke, culturele, of economische betrokkenheid wordt opgevat als een leerruimte.

Voorbeelden van projecten en middelen ter ondersteuning van jongeren bij het opbouwen van hun hulpbronnencompetenties zijn:

YOUNG ENTREPRENEURS:
ALS JIJ HET NIET BENT, WIE DAN WEL?

Dit is een gebruiksklare methodologie om jonge mensen de ondernemerscompetenties bij te brengen, dit in het Spaans, Engels, en Turks. Het is ontwikkeld in een partnerschap van de Asociación Jóvenes Solidarios met London Borough van Hackney en de Hacettepe University.

Download

PROJECT SEED: SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP IN SCHOLEN

SEED stimuleert jongeren op scholen voor initiatiefname en sociaal ondernemerschap in het noordelijk en zuidelijk deel van Duitsland.

Het programma brengt nieuwe leermethoden en een sociaal ondernemende benadering naar voren bij scholen en versterkt de zelfeffectiviteit, alsook het probleemoplossend vermogen, van jongeren. Het doel van dit project is om scholieren de kans te geven economisch onderwijs te ervaren aan de hand van (eigen) leefwereld-gerelateerde projecten. De focus van dit project ligt op de actuele maatschappelijke uitdagingen en begeleidt de studenten bij het ontwikkelen van ideeën en oplossingen.

Info

EEN CULTUUR VAN ONDERNEMER-SCHAP BEVORDEREN MET PACE

Om het talent van de volgende generatie te koesteren, zijn nieuwe educatieve maatregelen nodig en moeten de leraren meer ondernemend worden in hun keuzes voor effectieve onderwijsinter-venties. Dit PACE-project had als doel te onderzoeken wat wel én niet werkt bin-nen specifieke onderwijsomgevingen op vlak van het bijdragen aan empirisch on-derbouwde ontwikkelingen van onderne-merschapsonderwijs.

De inzichten van dit project zijn gepub-liceerd in verschillende onderzoeks-artikelen, alsook in het PACE-werkboek. Het project wordt gecoördineerd door de Aarhus University, samen met de Aalborg University, en de Aalto University School of Economics.

Download

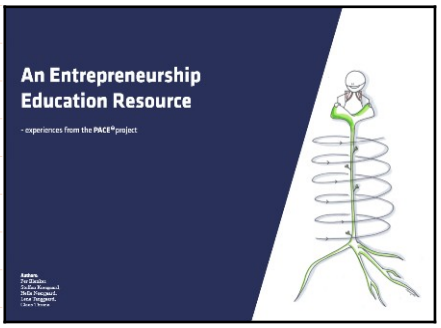

ENTRECOMP KAARTEN VOOR LERAREN

Een simpele one-pager voor elk van de EntreComp-competenties. Op deze manier kunnen docenten het wat, de waarom, de voortgang, alsook de leer-resultaten en activiteitsideeën van alle competenties in kaart brengen. Dit werd ontwikkeld als antwoord op de behoefte om de competenties eenvoudig uit te leggen en is beschikbaar in acht talen.

Elke EntreComp-competentie is onderverdeeld in gemakkelijk te doorlopen informatiefragmenten.

Download

ACTIVECO: DUURZAAMHEID IN ACTIE

Een educatief programma voor jongeren uit Moldavië, Roemenië, en Oekraïne. Het belangrijkste doel is om creatieve en gemotiveerde mensen in staat te stellen zich te concentreren op de overgang van onze samenleving, dit naar een duurzaam leven toe. De nadruk van het programma ligt op het opnemen van het hele scala van maatschappelijke middelen. Naast het leren van de 'klassieke fondsenwer-ving' betekent dit ook dat er belang ge-hecht wordt aan de niet-monetaire middelen in de burgerbetrokkenheid. Deelnemers worden gedurende een half jaar begeleid aan de hand van een reeks op maat gemaakte trainingen en bijeen-komsten, een microvrijwilligersproject-subsidie, mentoring, en het EcoVisio-netwerk. Info

BNEST: INCUBATORPROGRAMMA VOOR SOCIAAL ONDERNEMERSCHAP

Speciaal ontworpen door Social Impact Ireland en Kemmy Business School om duurzame sociale ondernemingen te creëren. De doelgroep van dit program-ma zijn individuen die denken aan het starten van een nieuwe sociale onder-neming, sociale ondernemers, leiders van sociale ondernemingen, of werkers bin-nen sociale ondernemingen. Het project focust op de dualiteit van de persoonlijke ontwikkeling van de sociale ondernemer, afgestemd en met de nadruk op het creëren en schalen van de sociale ondernemingen.

Tijdens dit programma hebben de deel-nemers toegang tot experts, en dan met name op alle gebieden van de sociale business. Aan het einde van dit programma viert een online showcase de inspanningen en vorderingen van alle deelnemers.

Info

EUROPEES SOLIDARITEITSKORPS – LOKALE SOLIDARITEITSPROJECTEN

Dit is bedoeld voor groepen die een positieve verandering willen aanbrengen in hun lokale gemeenschap. Het project ondersteunt ook het programma van het Europees Solidariteitskorps van de EC binnen de eerste fase van de solidariteitsprojecten. Deze hebben een sociale impact op de lokale buurten. De projecten kunnen twee tot twaalf maanden duren en betreffen steeds groepen van minimaal vijf personen (tussen de 18 en 30 jaar). Ze blijven elk legaal in hetzelfde land en er is geen maximum aantal deelnemers.

Info

ERASMUS VOOR JONGE ONDERNEMERS

Een grensoverschrijdend programma dat de uitwisseling van ondernemers- en managementvaardigheden mogelijk maakt. Deze uitwisseling wordt uitgevoerd door een verblijf van een nieuw opgerichte of potentiële ondernemer bij een ervaren ondernemer die een klein of middelgroot bedrijf runt (MKB) in een ander land.

Info

PILOTACTIVITEITEN VAN DE EUROPESE STICHTING VOOR DE JEUGD

Deze subsidies ondersteunen acties die inspelen op de behoeften en/of uitdagingen van jongeren op lokaal niveau. Dergelijke activiteiten moeten gebaseerd zijn op innovatie of herhaling van goede praktijken, een duidelijke jeugdwerkdimensie hebben, alsook gebaseerd zijn op de beginselen van het niet-formele onderwijs. Het verband tussen de actie en de beoogde impact op de gemeenschap wordt hierbij duidelijk doordacht.

Info

--

Op naar sociale, culturele, of economische actie

3

Het derde gebied van de EntreComp-competenties is "in actie", dat het belang erkent van "dingen te kunnen maken", een actief ervaringsleerproces. Om het kader in de situatie van het jeugdwerk toe te passen, verbinden de competenties op dit gebied reële maatschappelijke en organisatorische praktijken, met inbegrip van management en samenwerking, met ervaringsgerichte pedagogische benaderingen - en moedigen ze zo "al doende leren" aan. De aspecten van zelf-competentie maken ook integraal deel uit van dit competentiegebied, alsook erkent men het belang van een positieve houding ten opzichte van nieuwe ervaringen, leren, en initiatief nemen. EntreComp- competenties kunnen ontwikkeld, opgebouwd, en beschreven worden via de leercyclus van ervaren, reflecteren, denken, en handelen (ervaringsleren).

Relevante EntreComp-competenties

INITIATIEF NEMEN

- ✘ Verantwoordelijkheid opnemen
- ✘ Zelfstandig werken
- ✘ Actie nemen

LEREN DOOR ERVARINGEN

- ✘ Reflecteren
- ✘ Leren leren
- ✘ Leren door ervaringen

OMGAAN MET ONZEKERHEDEN, AMBIGUÏTEITEN, EN RISICO'S

- ✘ Omgaan met onzekerheden en ambiguïteiten
- ✘ Risico's inschatten
- ✘ Omgaan met risico's

PLANNING EN BEHEER

- ✘ Doelen definiëren
- ✘ Plannen en organiseren
- ✘ Duurzame bedrijfsplannen ontwikkelen
- ✘ Prioriteiten definiëren
- ✘ Vooruitgang in kaart brengen
- ✘ Flexibel zijn en zich aanpassen aan veranderingen

WERKEN MET ANDEREN

- ✘ Diversiteit (mensen hun verschillen) aanvaarden
- ✘ Emotionele intelligentie ontwikkelen
- ✘ Actief luisteren
- ✘ Teams vormen
- ✘ Samenwerken
- ✘ Netwerk vergroten

Actief zijn betekent leren door te doen en sterke punten en uitdagingen onder reële omstandigheden te onderzoeken. Wij moeten de lerenden in staat stellen nieuwe en rijke ervaringen op te doen. Tegelijkertijd is het de taak van de opleiders om hen te helpen zich met nieuwe en onbekende situaties bezig te houden en hun dubbelzinnigheidstolerantie, hun openheid voor nieuwe dingen, te vergroten. Soms zijn wij intrinsiek gemotiveerd en leren wij incidenteel en met plezier, soms leren wij door onaangename dingen. Ondernemerschapsonderwijs kan in beide gevallen helpen om niet uit de koers te raken. Heel belangrijk wordt hier het vermogen om na te denken, zelfstandig of samen met andere leeftijdgenoten. Het is de voorwaarde om conclusies te trekken, nieuwe uitdagingen aan te gaan, en de oorspronkelijke plannen soepel af te stemmen op veranderingen. Voorbeelden van praktijken en hulpmiddelen worden hieronder gedeeld.

URBAN COMMONS COOKBOOK

Dit boek bevat strategieën en inzichten voor het creëren en onderhouden van urban commons. Het boek duikt in de praktische voorbeelden van wat stedelijke commons-projecten, gaande van gemeenschapstuinen tot wooncollectieven, al dan niet succesvol maakt. Het combineert uiteindelijk een theoretisch raamwerk over de urban commons met real-world inzichten, bruikbare tips, alsook beproefde methoden voor het creëren én onderhouden van commons van echte urban commons-projecten.

Download

YOUTH HELPS – JONGE BETROKKENHEID

Children for a better World (DE) ondersteunen jongeren tot 21 jaar met kleine projectsubsidies (tot maximaal €2.500) en coaching. Het programma legt ondertussen de nadruk op zelf-geïnitieerd en gecontroleerd projectwerk op het gebied van politiek en civiel, alsook sociaal en/of ecologisch engagement.

Info

SKILLOON ASSESSEMENT

Een op onderzoek gebaseerd zelflerend platform volgens het EntreComp-model van 'Not a bad idea' (Finland) en het Finse ministerie van Onderwijs. SKILLOON bestaat uit vier verschillende concrete modules, namelijk: praktijkleren, zelfevaluatie, individuele en groepstaken, en een digitaal portfolio.

De inhoud van deze modules is gebaseerd op onderzoek naar ondernemend leren, onderverdeeld in zes competentie-onderdelen, namelijk: vertrouwen, jezelf leren kennen, samenwerking, doelen leren stellen, succes oefenen, en het pad nemen naar toekomstige studies en het beroepsleven.

Info

STUDENTENCOPERATIES

Dit programma is georganiseerd door de drie federaties van de Duitse coöperaties. Het promoot ondernemerschapsonderwijs op school en legt de focus op het economische type van lidmaatschapsgeleide coöperaties. Het project ondersteunt verder ook de oprichting van nieuwe coöperaties met advies en koppelt ook door studenten geleide coöperaties aan allerhande regionale partnercoöperaties.

Info

DOOR STUDENTEN GERUNDE BEDRIJVEN

Deze bedrijven zijn projecten die diensten leveren aan andere studenten, maar ook aan het publiek. Hun doel is meestal niet winst maken, maar wel een leerruimte bieden of om een bedrijf te bestendigen.

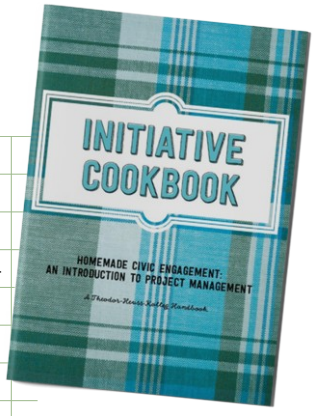

KOOKBOEKINITIATIEF – HUISGE MAAKT BURGERENGAGEMENT

Dit boek betreft een inleiding in project-management. Het 'kook'-boek ondersteunt de lezers die hun samenleving vorm willen geven door middel van een gemeenschappelijk burgerinitiatief. Verder omvat het een breed scala aan onderwerpen, o.a.: ideevorming, planning, teamwerk, doelgroepen, publieke relaties, fondsenwerving, en financieel beheer.

Download

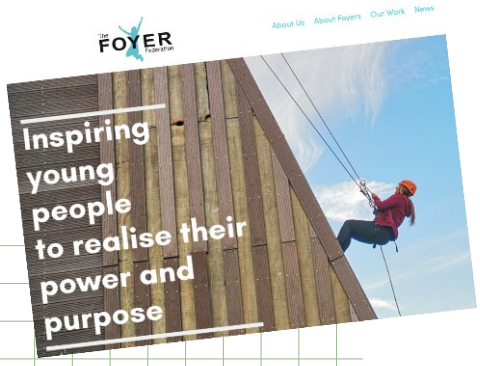

FOYER FEDERATIE

Daklozen tussen de 16 en 25 jaar, alsook mensen die het risico lopen om dakloos te worden, krijgen een foyer. Dit betreft een plek waar ze kunnen verblijven in een van de aangesloten faciliteiten van de in de VK gevestigde federatie. Dit gaat gepaard met steun aan de jongeren om terug aansluiting te vinden bij het leren, alsook hun inzetbaarheid te vergroten, hun gezondheid én welzijn te verbeteren, en leiderschapspotentieel te ontwikkelen. Het pedagogische kernconcept betreft de unieke benadering van het afdwingen van 'Advantaged Thinking', dit in tegenstelling tot het vasthouden aan categorieën van achterstand.

Info

YOUR THING: PROJECTEN VOOR DIVERSITEIT EN INCLUSIE

De Duitse nationale sociale loterij Aktion Mensch ondersteunt door jongeren geleide projecten, tot maar liefst €500.000. Verder geven ze ook advies, ondersteuning op maat, alsook coaching en networking. De projecten worden geselecteerd door een jonge jury.

Info

ENTRECOMP LAB SENIOR

Het EntreComp Lab Senior in Matera (Italië) betreft een training voor het verbeteren van ondernemersvaardigheden op basis van het EntreComp-raamwerk, gericht op jonge volwassenen die geïnteresseerd zijn in het ontwikkelen van eigen innovatieve en plaatsgebonden bedrijfsideeën.

De multidisciplinaire teams worden ondersteund door een training die sterk gericht is op de transformatie van innovatieve ideeën in ondernemingen of start-ups die economische, sociale, en culturele waarde in hun gemeenschap willen genereren.

Verbinden en delen: EntreComp 360

DEZE HANDLEIDING IS OPGESETLD OM...
... uit te leggen waarom EntreComp relevant is voor jeugdwerk, alsook jij als begeleider in de burgerschapseducatie, opvoeder voor mondiaal leren, jongerenwerker die aan cultuureducatie doet, of als beïnvloeder en agent van positieve veranderingen bij jongeren; wat je rol ook moge zijn.

... je te inspireren hoe de competentiekaders zouden kunnen gebruikt worden, en dan in het bijzonder deze van EntreComp – tijdens het ontwerpen van het leren, alsook voor je leerlingen en de eigen persoonlijke ontwikkeling.

... de introductie te maken van de competentiegebieden van EntreComp, alsook voorbeelden te geven van de tools en praktijken die overgedragen en toegepast kunnen worden om tegemoet te komen aan de behoeften van de jongeren waarmee je werkt.

MAAR BOVENAL...
... willen we je graag motiveren om te onderzoeken hoe interactieve moderne pedagogiek in het jeugdwerk, alsook het niet-formele leren, de proactiviteit kan ondersteunen en de leerlingen kan helpen om sociale, politieke, economische, en culturele impact in kaart te brengen.

Het EntreComp 360-project ondersteunt actoren in allerlei sectoren van het systeem, en dan met name op vlak van het levenslange leren om de ont wikkeling, validatie, en de erkenning van de sleutelcompetentie van het ondernemerschap te verbeteren.

Met ons EntreComp 360-platform bouwen we samen een interdisciplinaire sectoroverschrijdende en diverse praktijkgemeenschap. Praktijk ontmoet onderzoek, beleid ontmoet pedagogiek. Laten we contact houden.

www.entrecomp.com

www.entrecomp360.eu

EntreComp 360 is een project van:

HÁSKÓLI ÍSLANDS
MENNTAVÍSINDASVIÐ

BANTANI
EDUCATION

INNOGATE
TO EUROPE

The Women's Organisation

materahub
industrie
culturali
e creative

dare
Democracy and
Human Rights Education
in Europe